

**UCHWAŁA NR 34/IV/19
RADY GMINY RUTKI**

z dnia 25 marca 2019 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Rutki na lata 2019 -2021.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2019 r. poz. 506) oraz art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, 416, 1076 i poz. 1544.) uchwala się co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Rutki na lata 2019 -2021 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Rutki.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady

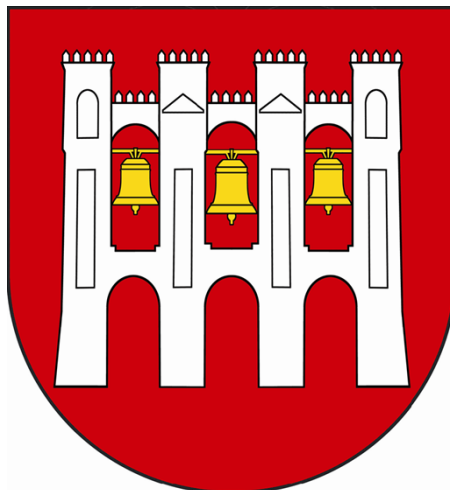
Paweł Kowalewski

Załącznik do uchwały Nr 34/IV/19

Rady Gminy Rutki

z dnia 25 marca 2019 r.

**GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY W GMINIE RUTKI
NA LATA 2019-2021**

Rutki-Kossaki 2019 r.

I. WPROWADZENIE

Do zadań własnych określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy opracowanie i realizacja 3-letnich programów wspierania rodziny.

Rodzina to podstawowe środowisko, które powinno zapewnić bezpieczeństwo emocjonalne dziecku. Oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Pomyślny rozwój dziecka jest możliwy w prawidłowo funkcjonującej rodzinie.

W przypadku jakiegokolwiek dysfunkcjonalności rodziny, dziecko ma prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa. Instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań. Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, przemoc w rodzinie, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, to główne problemy dezorganizujące życie rodzin, którym często towarzyszy również problem ubóstwa, czy długotrwałego bezrobocia, przemocy w rodzinie. Dlatego rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego monitorowania przez pracowników socjalnych, asystentów rodzinnych, pedagogów szkolnych, pracowników przychodni medycznych, policji, kuratorów sądowych i przedstawicieli innych instytucji, które mają kontakt z rodziną oraz podejmują działania na rzecz rodziny w oparciu o sprecyzowany plan działania. Jednym z nowatorskich rozwiązań w systemie pomocy społecznej jest możliwość zatrudnienia asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

Rola asystenta rodziny polega na wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składający się na proces wychowania i prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. W tym miejscu należy jednoznacznie powiedzieć, że asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków jak i również w podjętych działaniach, pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzone efekty.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci.

Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem. Praca z rodziną przedstawicieli służb społecznych powinna być połączona ze wsparciem ze strony środowiska, w tym również bliższych i dalszych krewnych oraz aktywnością własną ze strony rodziny. Ponadto, praca z rodziną powinna być prowadzona przez odpowiednio przygotowaną kadrę, kompleksowa i obiektywna oraz podejmowana możliwie jak najwcześniej.

Organizując różnorodne formy wsparcia na rzecz rodziny wieloproblemowej, należy doceniać i konsekwentnie realizować zasadę podstawowej roli opiekuńczej i wychowawczej rodziny w rozwoju dziecka. Stąd założeniem programu jest wsparcie rodziny naturalnej, już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę.

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Rutki na lata 2019-2022 jest zgodny z:

- ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej;
- ustawą z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie;
- ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi;
- Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Rutki na lata 2016-2025.

II. DIAGNOZA SYTUACJI RODZIN W GMINIE RUTKI

Gmina Rutki położona jest w centralnej części województwa podlaskiego, w powiecie zambrowskim – jako gmina wiejska. Według danych Gminę Rutki zamieszkuje 5680 mieszkańców zameldowanych na pobyt stały i 60 mieszkańców zameldowanych na pobyt czasowy (stan na dzień 12.12.2018r.).

Diagnoza lokalna stanu problemów w Gminie Rutki dokonana została w oparciu o dane Ośrodka Pomocy Społecznej w Rutkach. Według stanu na dzień 12.12.2018r. z różnych świadczeń pomocy społecznej ogółem skorzystało 151 rodzin. Głównym powodem przyznawania pomocy było w szczególności bezrobocie, niepełnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, przemoc w rodzinie, potrzeby ochrony macierzyństwa, wielodzietność.

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Zambrowie za okres listopad 2018r. w Gminie Rutki zarejestrowanych bezrobotnych było 155 osób, w tym 81 kobiet. Z prawem do zasiłku 19 osób, długotrwale bezrobotnych 93 osoby, bezrobotni w wieku do 25 roku życia 12 osób, powyżej 50 roku życia 61 osób. Bezrobocie to najpoważniejszy problem społeczny, który niesie za sobą szereg negatywnych skutków rozszerzających się na inne płaszczyzny życia ludzkiego. Należą do nich nie tylko spadek jakości życia ze względu na negatywne konsekwencje przekładające się wprost na budżet domowy, ale również takie zjawiska jak: bezradność, brak motywacji do kolejnych poszukiwań na rynku pracy, brak poczucia własnej wartości, depresje. Wszystkie te negatywne konsekwencje przyczyniają się do częstszego sięgania po alkohol celem rozładowania negatywnych napięć, co niesie za sobą problemy alkoholowe, a w przypadku kontynuowania tego typu zachowań niechybnie prowadzi do uzależnień.

W Gminie Rutki coraz częściej można zaobserwować w rodzinach negatywne zjawiska, takie jak przemoc w rodzinie i uzależnienia. W 2018 r. odbyło się 4 spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego. Powołano 25 grup roboczych oraz kontynuowano działalność grup roboczych z 2017 r. W ciągu roku odbyło się 84 posiedzeń grup roboczych. Na spotkaniach podejmowane były działania w indywidualnych przypadkach przemocy w rodzinie oraz monitorowanie sytuacji zgodnie z ustalonym planem pomocy. W 2018 r. wszczęto procedurę "Niebieskie Karty" w 25 rodzinach w których opracowano plan pomocy. W 2018 r. w 15 rodzinach zakończono procedurę „Niebieskie Karty” (w tym: w 2 rodzinach z powodu ustania przemocy w rodzinie i uzasadnionego przypuszczenia o zaprzestaniu dalszego stosowania przemocy w rodzinie, w 13 przypadkach rozstrzygnięto o braku zasadności podejmowania działań).

Z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rutkach wynika, że według stanu na dzień 12.12.2018 r. Komisja rozpatrzyła 18 wniosków o wszczęcie procedury leczenia odwykowego. W przypadku 12 osób skierowano na badania przez lekarzy biegłych sądowych w przedmiocie uzależnienia od alkoholu. W przypadku stwierdzenia uzależnienia skierowano wnioski do sądu o leczenie odwykowe.

Uznając życie obywateli w trzeźwości za niezbędny warunek moralnego i materialnego dobra społeczności gminnej, ważne jest skoordynowanie działań instytucji, organizacji, a także społeczności lokalnej mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania alkoholu, przeciwdziałanie powstawaniu i usuwanie następstw nadużywania alkoholu oraz integrację społeczną osób uzależnionych.

W gminie Rutki w roku szkolnym 2018/2019 edukacja odbywała się w czterech placówkach szkolnych, w których zlokalizowano także oddziały przedszkolne:

1. Szkoła Podstawowa im. 2 Pułku Ułanów Grochowskich w Rutkach, ul. 11 Listopada 7a, wyposażona w 16 sal lekcyjnych i pracownię komputerową. W skład kadry pedagogicznej tej szkoły wchodzi 27 nauczycieli, w tym 2 w niepełnym wymiarze czasu pracy, 3 pracowników obsługi i 3 pracowników wykonujących zadania jako pomoc nauczyciela. Przy szkole podstawowej funkcjonuje Punkt Przedszkolny wyposażony w 3 sale dla dzieci w wieku 3-4 lata.
2. Szkoła Podstawowa im. kpt. Władysława Raginisa w Grądach Woniecko, wyposażona w 9 sal lekcyjnych, pracownię komputerową i salę gimnastyczną. W skład kadry pedagogicznej tej szkoły wchodzi 12 nauczycieli, w tym 6 w niepełnym wymiarze czasu pracy oraz 4 pracowników obsługi.
3. Szkoła Podstawowa w Kołomyi – wyposażona w 5 sal lekcyjnych, pracownię komputerową i salę gimnastyczną. W skład kadry pedagogicznej tej szkoły wchodzi 9 nauczycieli, w tym 4 w niepełnym wymiarze czasu pracy oraz 2 pracowników obsługi.
4. Gimnazjum w Rutkach, ul. 11 Listopada 7a, wyposażone jest w 12 sal lekcyjnych i pracownię komputerową.

Dzieci dowożone są autobusami. Obok podstawowych zadań edukacyjnych szkoły wypełniają też funkcje opiekuńcze, rozwój kultury w bibliotekach szkolnych oraz zapewniają aktywność fizyczną i rekreację na placach zabaw i boiskach szkolnych.

Na infrastrukturę kultury w gminie Rutki (poza wyżej wymienioną edukacyjną) składa się:

1. Dom Kultury w Rutkach-Kossakach,
2. Biblioteka Publiczna w Rutkach-Kossakach,
3. Izba Historyczna w Domu Kultury w Rutkach-Kossakach,
4. Kompleks Obiektów Sportowych, z którego korzystają dzieci i młodzież z terenu gminy Rutki, w skład którego wchodzi:
 - a) boisko wielofunkcyjne przy Gimnazjum w Rutkach;
 - b) boisko piłkarskie (z bieżnią okólną wykonaną z tartanu) przy SP w Rutkach i Gimnazjum w Rutkach,
 - c) sala gimnastyczna pełnowymiarowa przy SP i Gimnazjum w Rutkach,
5. Kąpiki ekologiczne w miejscowościach Rutki-Kossaki, Dębniki, Grądy Woniecko i Szlasy Lipno,
6. Szlak rowerowy przebiegający przez teren Gminy Rutki z miejscem obsługi rowerów MOR w Grądach Woniecko.
7. Centrum Kształcenia na Odległość na Wsiach w Rutkach-Kossakach wyposażone jest w 10 komputerów z dostępem do internetu. Prowadziło również następujące szkolenia:
 - e-learningowe z podstaw obsługi komputera, nauki języków,
 - warsztaty poświęcone tworzeniu stron internetowych w HTML.
 - szkolenie tradycyjne z podstaw obsługi komputera i Internetu dla rolników.

III. ZASOBY INSTYTUCJONALNE GMINY RUTKI

1. Instytucje i organizacje realizujące zadania na terenie Gminy Rutki mieszczące się w zakresie wspierania rodziny:

- 1) Urząd Gminy Rutki – przyznawanie i wypłacanie stypendiów, dowozy dzieci, organizowanie kolonii;
- 2) Ośrodek Pomocy Społecznej w Rutkach – praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, aktywizacja zawodowa, aktywizacja społeczna;
- 3) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych – profilaktyka i przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu;
- 4) Zespół Interdyscyplinarny Gminy Rutki – wsparcie i pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy;
- 5) Posterunek Policji w Rutki – zapewnienie bezpieczeństwa i zapobieganie przestępczości;
- 6) Placówki oświatowe w terenie gminy – działalność edukacyjna i wychowawcza, wsparcie psychologiczno-pedagogiczne dla dzieci i rodziców;
- 7) Placówki ochrony zdrowia z terenu gminy – działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej;
- 8) Biblioteka Publiczna Gminy Rutki – rozwój czytelnictwa, organizacja czasu wolnego dla dzieci i młodzieży;
- 9) Parafie z terenu gminy – działalność charytatywna, organizowanie wypoczynku,
- 10) Dom Kultury w Rutkach;
- 11) Zakład Karny Grądy Woniecko;
- 12) Organizacje pozarządowe;

2. Instytucje i organizacje z terenu Powiatu Zambrowskiego, z którymi Gmina Rutki współpracuje w zakresie wspierania rodziny:

- 1) Powiatowe Centrum Pomocy Rodziny w Zambrów;
- 2) Sąd Rejonowy w Zambrowie /Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej;

- 3) Prokuratura Rejonowa w Zambrowie;
- 4) Komenda Powiatowa Policji w Zambrów;
- 5) Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Zambrowie;
- 6) Starostwo Powiatowe Zambrów;
- 7) Powiatowy Urząd Pracy w Zambrów;
- 8) Poradnia Uzależnień i Współuzależnień w Zambrowie;
- 9) Poradnia Uzależnień i Współuzależnień w Łomży;
- 10) Szpital Powiatowy w Zambrowie;
- 11) Zakład Ubezpieczeń Społecznych w Zambrowie;
- 12) Kasa Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego.
- 13) Organizacje pozarządowe;

Program wspierania rodziny będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej.

IV. CELE GMINNEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY

1. Cel główny:

Wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

2. Cele szczegółowe:

- 1) Wsparcie materialne ubogich rodzin z dziećmi zagrożonych bezradnością;
- 2) Wspieranie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalanie zasobów tkwiących w rodzinach;
- 3) Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

V. HARMONOGRAM REALIZACJI ZADAŃ

1. Cel szczegółowy:

Wsparcie materialne ubogich rodzin z dziećmi zagrożonych bezradnością.

Lp.	działania / zadania	harmonogram realizacji	realizatorzy/partnerzy
1.	Świadczenie pomocy społecznej rodzinom, znajdującym się w trudnych warunkach materialnych.	2019 – 2021	OPS,
2.	Pomoc w dostępie dzieci z rodzin wieloprotokolowych do przedszkoli.	2019 – 2021	Urząd Gminy, Placówki Oświatowe,
3.	Zapewnienie dzieciom i młodzieży z ubogich rodzin posiłków w szkole i przedszkolu.	2019 –2021	OPS, Placówki Oświatowe
4.	Pomoc w zaopatrzeniu dzieci i młodzieży w artykuły szkolne i podręczniki.	2019-2021	Urząd Gminy, OPS, Placówki Oświatowe,
5.	Udzielanie dzieciom i młodzieży stypendiów i zasiłków.	2019 –2021	OPS, Urząd Gminy, Placówki Oświatowe, COW,
6.	Organizacja wypoczynku letniego w formie kolonii z programem profilaktycznym dla dzieci w tym z rodzin dotkniętych problemem alkoholizmu.	2019 –2021	Urząd Gminy, OPS, Placówki Oświatowe, GKRPA, Parafia,

7.	Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej.	2019-2021	Urząd Gminy, OPS,
8.	Współpraca z instytucjami i organizacjami spoza terenu gminy zajmującymi się pomocą rodzinie.	2019 –2021	Wszystkie podmioty z terenu gminy

2. Cel szczegółowy:

Wspieranie rodzin zagrożonych patologią, rodzin dysfunkcyjnych w rozwiązywaniu ich problemów życiowych oraz wzmocnienie i wyzwalanie zasobów tkwiących w rodzinach.

Lp	działania / zadania	harmonogram realizacji	realizatorzy/partnerzy
1.	Systematyczna praca z rodzinami z problemem opiekuńczo – wychowawczym polegająca m.in. na diagnozie deficytów w zakresie pełnienia ról rodzicielskich, wydolności opiekuńczo – wychowawczej, zaniedbań względem dzieci oraz ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym i rówieśniczym.	2019 – 2021	OPS, Placówki Oświatowe, Policja.
2.	Coroczne uchwalanie gminnych programów profilaktycznych zawierających działania w zakresie profilaktyki i leczenia uzależnień oraz zasady ich finansowania.	2019 – 2021	Urząd Gminy/Rada Gminy, OPS, GKRPA,
3.	Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień od alkoholu i od innych środków psychoaktywnych.	2019 – 2021	OPS, GKRPA, Placówki Oświatowe, Policja,
4.	Promocja i realizacja programów profilaktycznych, edukacyjnych i prozdrowotnych w szkołach wspierających wychowanie dzieci i młodzieży – z zakresu uzależnień, zdrowego żywienia, wad wymowy, wad postawy skierowanych do rodziców i dzieci.	2019 – 2021	OPS, GKRPA, Placówki Oświatowe, Placówki ochrony zdrowia, Biblioteka Publiczna Gminy w Rutki, Dom Kultury,
5.	Podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie zjawisku oraz kierowanie potencjalnych sprawców przemocy na działania korekcyjno-edukacyjne mające na celu ograniczenie przemocy w rodzinie.	2019 – 2021	Zespół Interdyscyplinarny, OPS, Policja, Placówki ochrony zdrowia, PCPR, Organizacje pozarządowe, Placówki Oświatowe.

6.	Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, przestępczości i uzależnieniom wśród dzieci i młodzieży, w szczególności poprzez zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży w zakresie promocji zdrowego stylu życia poprzez sport, rekreację i kulturę.	2019 – 2021	Urząd Gminy, OPS, GKRPA, Policja, Placówki Oświatowe, Dom Kultury, Biblioteka Publiczna Gminy Rutki,
7.	Zapewnienie opieki asystenta rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.	2019 – 2021	OPS,
8.	Podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej.	2019-2021	OPS, Placówki Oświatowe, Policja, Kuratorzy.
9.	Wspieranie i promocja inicjatyw lokalnych w zakresie wspierania rodziny i dziecka.	2019-2021	Urząd Gminy, OPS, Dom Kultury,

3. Cel szczegółowy:

Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży.

L.p	działania / zadania	harmonogram realizacji	realizatorzy/partnerzy
1.	Współpraca ze szkołami w zakresie rozwiązywania problemów wychowawczych.	2019 – 2021	OPS, Placówki Oświatowe,
2.	Wspieranie dzieci z rodzin nie posiadających możliwości finansowych w rozwijaniu uzdolnień.	2019 – 2021	OPS, Urząd Gminy, Placówki Oświatowe,
3.	Rozwój i wzbogacanie istniejących programów profilaktycznych i edukacyjnych.	2019 - 2021	OPS, Placówki Oświatowe, Policja, Urząd Gminy, GKRPA,
4.	Organizowanie zajęć pozaszkolnych i pozalekcyjnych.	2019 – 2021	OPS, Placówki Oświatowe, Dom Kultury,
5.	Uświadomienie rodzicom i opiekunom potrzeb edukacyjnych dzieci i młodzieży.	2019 – 2021	Placówki Oświatowe, OPS,

VI. ADRESACI PROGRAMU

Rodziny wychowujące dzieci na terenie Gminy Rutki, dotknięte przemocą, problemem uzależnień, zagrożone ubóstwem, przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo- wychowawczych.

VII. REALIZACJA PROGRAMU

Realizację Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Rutki na lata 2019-2021 powierza się Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Rutkach przy współpracy:

- Urzędu Gminy w Rutkach,
- Placówek Oświatowych,
- Posterunek Policji,
- Dom Kultury w Rutkach - Kossakach,

- Biblioteka Publiczna Gminy Rutki - Kossaki,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rutkach,
- Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Rutki,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Zambrowie,
- Powiatowego Urzędu Pracy w Zambrowie,
- Placówki ochrony zdrowia,
- Parafie,
- Sądu Rejonowego w Zambrowie/Zespołu Kuratorów.

W realizacji swoich działań w/w podmioty powinny kierować się dobrem rodziny, a jej wspieranie traktować jako priorytet.

Opracowanie i realizacja gminnych programów wspierania rodziny należy do zadań własnych gminy, a tym samym zobowiązuje jednostki samorządowe do realizacji celów w nim zawartych oraz do stymulowania i ukierunkowywania działań na rzecz dziecka i rodziny.

VIII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Program będzie finansowany ze środków budżetu Gminy Rutki oraz budżetu państwa (programy rządowe).

IX. MONITORING PROGRAMU

Monitoring Programu będzie odbywał się poprzez coroczną ocenę realizacji zadań.

Sprawozdanie roczne z realizacji Programu i osiągniętych efektów oraz potrzeby związane z realizacją zadań będą składane radzie gminy do dnia 31 marca każdego roku.